

Svensk författningssamling 1875:97

(Uppläses från predikstolen)

Kongl. Maj:ts nådiga förordning

Angående eldfarliga oljors och vissa andra därmed jämförliga vätskor

Given Stockholms Slott den 26 november 1875

Vi Oscar, med Guds Nåde, Sveriges, Norges, Götes och Wendes Konung, gøre veterligt; att Vi, efter inhämtandet av Rikets Kommerskollegium underdåniga yttrande och förslag i ämnet, funnit gott att, med upphävandet av ej mindre nådiga kungörelsen angående vissa försiktighetsmått i avseende på upplag och försändning av eldfarliga oljor, så och om förbud emot raffinering av så kallad bergolja (petroleum) i stad eller köping mm den 20 december 1862, än även den över sista punkten uti § 4 av berörda författning genom nådiga kungörelsen den 25 maj 1870 givna förklaring, i nåder förordna följande

Art I

Om de eldfarliga ämnen, å vilka denna författning äger tillämpning

§ 1

Mom 1. Till eldfarliga oljor räknas alla flytande kolväten – såsom petroleum och de genom destillation av skiffer, stenkol, brunkol, torv, ved, harts med flera ämnen beredda så kallade råoljor, och flyktiga oljor – så framt de vid en värmegrad av + 80° å Celsii termometer eller därunder avgiva antändbar ånga.

Mom 2. Eldfarliga oljor indelas i två klasser. Till första klassen eller de mycket eldfarliga oljorna räknas utan hänsyn till beskaffenheten i övrigt eller namnet de, vilka redan vid +40° å Celsii termometer eller därunder avgiva antändbar ånga. Övriga eldfarliga oljor hänföras till andra klassen. De kallas mindre eldfarliga oljor.

Mycket eldfarliga oljor är vanligen gasolja (bensin, ligroin¹, petroleum, nafta), rå petroleum (bergolja), rå paraffinolja, rå skifferolja, rå träolja m.fl.

Mindre eldfarliga är i allmänhet fotogen (raffinerad petroleum, raffinerad paraffinolja, astralolja², renad träolja, terpentinolja, vissa smörjoljor, beredda av petroleum och liknande råämnen m.fl).

§ 2

Beträffande brännbara vätskor, vilka såsom eter, kollodium, kolsvavla och vissa fernissor är i avseende av antändbar ånga jämförliga med eldfarlig olja, skall till efterrättelse lända vad i denna förordning stadgas om sprithaltiga drycker, träsprit och sådan fernissor, vilka icke innehålla annan brännbar vätska än sprit.

¹ Lacknafta

² Vit och renad fotogen med flampunkt över 50 gr

Art II

Om villkoren för rättighet att tillverka eller raffinera eldfarliga oljor

§ 3

Tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja må ej äga rum utan härtill erhållet tillstånd, på sätt i § 5 närmare bestämmes. Ej må tillstånd att sådan näring idka meddelas annan än den, som är behörig att driva fabriksrörelse samt antingen själv äger tillförlitligheten intygad att näringen utöva eller visar sig hava anställt annan person med vitsordad skicklighet att fabriken förestå. Intyg angående skicklighet, varom nu sagt är, bör vara meddelat av vederbörande lärare vid något av rikets universitet, Karolinska mediko-kirurgiska institutet, Farmaceutiska institutet eller tekniskt undervisningsanstalt.

§ 4

Fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja jämte därtill hörande byggande och inrättningar må icke anläggas å stads- eller köpings planlagda område eller på mindre avstånd från gränsen för sådant område än femhundra fot. Ej heller må någon verkställa sådan anläggning närmare annans egendom, än att avståndet bliver femhundra fot, såvida icke ägaren medger undantag i berörda avseende; och vare anläggning av omförmälda beskaflenhet ej tillåten i närheten av fabrik för tillverkning av krut eller andra sprängämnen eller magasin för sådana ämnens förvarande.

Fabrik, varom fråga nu är, skall ha sådant läge eller så inrättas, att eldfarlig olja antingen icke må därifrån kunna utrinna till annan allmän eller enskild egendom, eller till allmän väg, till sjö, kanal eller flytande vatten.

§ 5

Mom 1. Den, som åstundar att anlägga fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja, skall, med företeende av de betyg, som för intygande av behörigheten att näringen utöva enligt § 3 erfordras, till Vår Befallningshavande³ i länet ingiva ansökningen, i vilken tillika uppgives stället för den tillämnade fabriksanläggningen jämte huvudsakliga beskaflenheten av alla för fabriken drivande behövlige hus, ävensom största myckenhet av eldfarlig olja, som avses att i fabriken magasin samtidigt vara upplagt; börande ansökningen jämväl åtföljas av planritning över trakten inom en omkrets av ett tusen fot från omförmälda ställe, utvisande alla på detta område befintliga byggnader, vägar och vattendrag, samt dessutom innehållande sådana upplysningar om markens beskaflenhet och lutningsförhållanden jämte övriga omständigheter, som kunna inverka på bedömande av den våda för allmän eller enskild egendom, inrättningen skulle kunna medföra.

Prövar Vår Befallningshavande ansökningen icke genast böra avslås, låte densamma kungöra från predikstolen i kyrkan inom den socken, där tillverkningen eller raffineringen skulle komma att idkas, ävensom, därest omständigheterna sådant påkalla, i angränsande socknars kyrkor med tillkännagivandena att den, som mot ansökningen har något att erinra, må därom inom viss tid efter kungörandet och vid äventyr att icke vidare höras, om den tid försittes, hos Vår Befallningshavande göra anmälan.

Evad sådan anmälan inkommer eller icke, pröve Vår Befallningshavande ärendet och utfärdar, om hinder ej möter, tillståndsbevis samt foga jämväl anstalt därom, att beslutet varder på ovan omförmälda sätt allmänneligen kungjort.

³ Nuvarande länsstyrelsen

§ 6

Mom 1. Innan fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja, därför tillståndsbevis erhållits, sättes i verksamhet, skall, på anmälan av fabriken ägare och på dennes bekostnad, Vår Befallningshavande föranställa om besiktning å de till fabriken hörande hus och övriga lägenheter till utrönande, huruvida den för anläggningen uppgjorda plan med däri Vår Befallningshavande möjligen föreskrivna förändringar blivit i avseende å läget för byggnaderna och själva byggnadssättet iakttagen; om arbetsrummen äro försedda med sådana inrättningar att tillräddig luftväxling i dem åstadkommes; om tjänliga anordningar vidtagits för renlighet och avlägsnande, på oskadligt sätt, av de vid tillverkningen uppkommande avfallsprodukter, samt om i övrigt något vid byggnaderna eller dessas inredning kan vara att erinra av beskaffenhet, att för fabriken sättande i verksamhet böra utgöra hinder.

Mom 2. Besiktning, varom mom 1 handlar skall verkställas av kronofogde eller länsman med biträde av två av Vår befallningshavande därtill utsedda sakkunniga män. Protokoll över förrettningen föres av vederbörande kronobetjänt och undertecknas av samtliga besiktningsmännen samt insändes omedelbart därefter till Vår Befallningshavande, som ofördröjligen skall pröva ärendet och däri efter omständigheterna meddela beslut, vilket, därest hinder mot fabriken sättande i verksamhet ej möter, bör innehålla jämväl föreskrift om största myckenhet av eldfarliga olja, som må i fabriken magasin samtidigt vara upplagd, samt om de eldsläckningsmedel, som bör vid fabriken finnas tillgängliga.

Mom 3. Sedan fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja undergått den i mom 1 omförmälda besiktning, må ej väsentlig förändring uti fabriks huset eller annat till fabriken hörande lägenhet vidtags utan tillstånd av Vår Befallningshavande. Andra förändringar må väl kunna utan tillstånd företagas men skola ofördröjligen anmälas till Vår Befallningshavande. Samtliga till fabriken hörande byggnader och inrättningar skola ordentligt och ändamålsenligt vidmakthållas; och må ej i fabriken förvaras annat brännbart eller eldfarligt ämne än sådant, som för varans åstadkommande är behöfligt.

Mom 4. Vår befallningshavande åligger att hålla tillsyn däröver att de i mom 3 givna förskriffter behörigen efterlevs samt, därest brister i avseende å fabrikslägenheternas vidmakthållande anmärkas, förelägga vederbörande viss tid, inom vilken sådana brister skola vara avhjälpta.

§ 7

Övergår fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja genom arv, köp eller annat laga förfång till ny ägare, som är behörig att driva fabriksrörelse, åligger honom, därest han näringen fortsätter, att ofördröjligen eller senast inom fjorton dagar efter den timade förändringen, hos Vår Befallningshavande därom göra anmälan, samt, i enlighet med § 3, styrka sin behörighet att rörelsen utöva, i vilket fall Vår Befallningshavande har att tillståndsbevis för den nye ägaren utfärda.

Till ägare, vilken icke själv har sådan intygad behörighet, som i § 3 omförmäles, ombyta föreståndare för fabriken, skall, innan nye föreståndaren träder i utövning av befattningen, hans behörighet därtill, på sätt i samma § sägs, hos Vår befallningshavande styrkas.

§ 8

Stundar någon att, med befrielse i viss mån från skyldigheten att iakttaga de i §§ 3,4,5 och 6 givna allmänna föreskrifter, i mindre omfattning idka tillverkning eller raffinering av eldfarlig

olja såsom beredning av vissa fläckvatten⁴ och dylikt, göra ansökning därom hos Vår Befallningshavande, som, sedan vederbörande kommunalstyrelse blivit hörd, äger att efter prövning av förekommande omständigheter i ärenden meddela beslut och, därest ansökningen bifalles ej mindre bestämma tiden, varunder näringen må utövas, villkoren för ett sådant utövande, med hänseende till tillverknings- och förvaringsställets belägenhet och inrättande, samt förrådets myckenhet, än även meddela de föreskrifter i övrigt, som för rörelsens bedrivande skola tjäna till efterrättelse

§ 9

Vid fabrik, varom i denna förordning är fråga, skall eldfarlig olja, få snart densamma erhållit egenskap av fullfärdig handelsvara, från verkstaden bortföras.

Art III

Om upplag av eldfarliga oljor och de för sådant ändamål avsedda förvaringsrum eller magasin

§ 10

Upplag av eldfarliga oljor indelas uti större och mindre.

Större upplag må innehålla eldfarlig olja av vilket slag som helst utan annan begränsning av varans myckenhet, än som i varje särskilt fall varder av Vår Befallningshavande bestämt
Mindre upplag må utgöra 35 000 kannor⁵, dock att i sådant upplag eldfarlig olja av 1:a klassen icke må ingå till större myckenhet än 7 000 kannor. Är upplaget avsett enbart för eldfarlig olja av 2: dra klassen, och finnes ej i närheten annat upplag av eldfarlig olja, må med Vår Befallningshavandes tillstånd, upplaget kunna utgöra 70 000 kannor.

§ 11

Mom 1. Tillstånd att hålla större upplag av eldfarlig olja utan samband med fabriksrörelse för varans åstadkommande må icke beviljas annan än den, som är till närings idkande i allmänhet berättigad. I övrigt gälle i fråga om inrättande av upplagsplats eller magasin för berörda ändamål vad för anläggning av fabrik för tillverkning eller raffinering av sådan olja är uti §§ 4,5 och 6 stadgat.

Mom 2. Mindre upplag må ej inrättas i tätare bebyggd eller befolkad del av stad eller köping eller i övrigt å sådan plats, där slikt upplag kan antagas medföra våda för allmän eller enskild egendom.

Åstundar någon att hålla mindre upplag av eldfarlig olja, och för sådant ändamål inrätta upplagsplats eller magasin, göra ansökning därom hos Vår Befallningshavande, på vilken myndighet det ankommer att, efter det en var vilkens rätt kan vara av frågan beroende, lämnas tillfälle att över ansökningen sig yttra och på sökandens bekostnad anställts undersökning i avseende å läget av den för upplaget avsedda byggnad och densammas beskaffenhet, tillåtelse till sådan upplag meddela. Ej må sådan tillåtelse beviljas annan än den, som är till näringsidkande i allmänhet berättigad.

⁴ **Fläckvatten**, en vätska, med vars tillhjälp fläckar kunna utplånas. Vanligen plägar man emellertid giva benämningen fläckvatten endast åt sådana vätskor som användas till uttagande av fettfläckar. Till detta hör slaget höra bensin, bensol, terpentin, petroleumeter (gasolja), ammoniak, alkohol, eter m.fl

⁵ 1 kanna = 2,62 liter

§ 12

Följande föreskrifter skola gälla för större och mindre upplag av eldfarlig olja, antingen det för var varans uppläggande avsedda förvaringsrum eller magasin användes i omedelbart samband med fabrik för varans åstadkommande eller icke.

- a) Platsen för magasin skall vara så belägen eller inrättad, att oljan antagligen icke må kunna utrinna till allmän eller enskild egendom, eller till allmän väg, till sjö, kanal eller flytande vatten; för vilket ändamål bör å upplagsplatsen finnas en fördjupning tillräckligt stor för att rymma en fjärdedel mer än den största mängd, som är avsedd att på stället samtidigt förvaras, och i övrigt så beskaffad, att oljan, även om den till hela sin myckenhet från förvaringskärlen utrunne, måste taga sin väg dit och där kvarstanna. Avlopp från fördjupningen må således ej finnas eller antagligen kunna uppkomma, och skall fördjupningen hållas fri från inträngande vatten medelst pump eller annan uppfodringsanordning.
- b) Magasin skall vara så inrättat, att där må kunna åstadkomma nödig luftväxling och erhållas tillräckligt dagsljus. Undantag härifrån medgives endast för det fall, att oljan förvaras under jord i cisterner, utur vilka oljan genom rörledning uppfordras
- c) Magasin må ej vara beläget under någon för annat ändamål använd byggnad eller innehålla någon boning, som nattetid begagnas.
- d) Uti magasin må ej andra varor, tomma träfat eller lämningar av sådana inrymmas.
- e) Allt arbete med eldfarlig olja, såsom densammas införande, utlämnande eller om-tappande skall försiggå vid dagsljus. Under annan tid av dygnet vare inträde i magasinet förbjudet; och vara likaledes förbjudet att där antända eller dit medföra eld eller tändstickor samt att därstädes röka tobak. Detta förbud skall med tydliga bokstäver vara utmärkt vid ingången till magasinet.

§ 13

Beträffande sådana upplag av eldfarlig olja, vilka icke äro inrättade i omedelbart samband med fabrik för varans tillverkning eller raffinering, gälle dessutom följande särskilda föreskrifter:

- a) Invid och uti magasin skall städse finnas att tillgå en tillräcklig myckenhet lös jord eller sand eller annat lämpligt eldsläckningsmedel
- b) Sådana magasin, som ligga inom stads eller köpings planlagda område eller på mindre än femhundra fots avstånd därifrån, skola vara uppförda på ett mot eldfara utifrån be-tryggande sätt. För så vitt magasinet är ovan jord beläget, skall det vara uppfört av mursten eller annat icke antändbart ämne och taktäckningen vara sådan, som för ovan angivna ändamål må anses tillfyllestgörande. Öppningar för insläppande av dagsljus skola vara försedda med järngaller och järnluckor, som kunna utifrån tillslutas. Likaledes skall för ingången finnas järndörr att utifrån tillstängas.
- c) I magasin för mindre upplag skola kärlen i vilka eldfarlig olja förvaras, vara så upp-ställa eller inrättade, att myckenheten av den i upplaget befintliga olja av varje slag må kunna utan svårighet när som helst genom besiktning utrönas. Är kärlen flyttbara, skola de vara av metall eller ock av trä försedda med järnband.

Art IV

Om minuthandel med eldfarliga oljor och de för sådan handel eller enskild förbrukning sedda förråd

§ 14

Den, som vill i stad eller under stad lydande köping idka minuthandel med eldfarlig olja, skall skriftligen anmäla sig: i Stockholm hos Överståthållarämbetet och i annan stad hos stadens magistrat eller, där sådan icke finnes, hos vederbörande stadsstyrelse. Vill någon å landet eller i köping, som av viss stad icke är beroende, idka sådan handel, göre anmälan hos Vår Befallningshavande i länet eller kronofogden i orten. Vid anmälan, varom fråga nu är, skall fogas uppgift om stället, varest handeln är avsedd att drivas, samt i övrigt iakttaga vad för rättigheten att utöva bodhandel är i allmänhet stadgat. Förflyttas handeln från uppgivet ställe till ett annat, skall anmälan härom på enahanda sätt äga rum

Kronofogde åligger att, inom medlet av varje månad, till länsstyrelsen insända uppgift om den eller dem, som under näst föregående månad hos honom antingen sig anmält till idkande av minuthandel med eldfarlig olja eller gjort anmälan om sådan rörelses förflyttande från ett till annat ställe.

§ 15

De för minuthandel med eldfarliga oljor avsedda förråd indelas i större och mindre.

Större förråd må innehålla 1 000 kannor och kan med Vår Befallningshavandes tillstånd få, därest omständigheter därtill föranleda, ökas till 2 000 kannor, dock att eldfarlig olja av 1:sta också må i sådant förråd ingå till större myckenhet än 200 kannor i förstnämnd och 400 kannor i sistnämnda fall

Mindre förråd må utgöra 300 kannor, dock att i sådant förråd eldfarlig olja av 1:sta klassen icke må ingå till större myckenhet än 30 kannor.

§ 16

Mom 1. Lägenhet, avsedd att innehålla större förråd av eldfarlig olja, skall vara till alla delar eldfast med dörr och luckor av järn, vilka kunna utifrån tillslutas, samt i övrigt hava sådant läge eller vara så inrättad, att något avlopp för oljan därifrån icke finnes och att tillräcklig luftväxling där äger rum.

Ej må lägenhet för nyss sagda ändamål begagnas, förr än uppå därom gjord ansökning vederbörande polismyndighet, efter föregående på sökandes bekostnad förrättad besiktning därtill meddelat tillstånd.

Mom 2. Vid begagnade av lägenhet, varom i mom 1 säga, iakttages;

- a) Att i lägenheten icke må inrymmas annan lätt antändlig eller på annat sätt eldfarlig vara av vad slag som helst,
- b) Att kärl, vari oljan förvaras, skola vada antingen av metall eller av trä med järnband samt starka och väl tillslutna
- c) Att i lägenheten ej må rökas tobak eller där tändas eller dit medföras eld eller tändstickor.

§ 17

Mindre förråd av eldfarlig olja må förvaras uti vanlig handelsbod under följande villkor;

- a) Att kärl, innehållande sådan olja, skall var stadigt uppställt på en från andra handelsvaror avskild plats;
- b) Att eldfarlig olja av andra klassen förvaras å sådana kärl, som i § 16 mom 2 punkten b omförmälas, att till förvarande av 1:sta klassens olja användas slutna metalkärl av högst 10 tunnors rymd. Dock att högst 3 kannor sådan olja må kunna förvaras i slutna glas- eller stenkärl, som vardera rymma högst 25 kubiktum, med iakttagande härvid, att dessa kärl skola uppställas på ett mot kullslagning och sammanstötning betryggande sätt; samt
- c) Att i handelsbod, varest eldfarlig olja hålles till salu icke må säljas eller förvaras krut eller andra sprängämnen.

§ 18

Vid försäljning i minut av eldfarlig olja skola dessutom, evad förrådet är större eller mindre, följande allmänna föreskrifter tjäna till efterrättelse;

- a) Varje kärl, varur olja för försäljning avtappas, skall vara försett med en säker kran, under vilken skall finnas ett metalkärl med trattformigt vidga öppning, så att vad vid tappning möjligen spilles, må uppsamlas
- b) Å den med kran försedda sodan av varje metall- eller träkärl, som innehåller eldfarlig olja av 1:sta klassen, skola finnas på röd grund med tydliga bokstäver tecknade orden. Mycket eldfarligt
- c) Eldfarlig olja av 1:sta klassen må ej tappas vid eldsljus. Till köpare må sådan olja endast vid dagsljus utlämnas, så framt den ej försäljes utan omtappning på slutet kärl. På kärl av glas eller stengods får sådan olja ej till köpare utlämnas till större myckenhet än 25 kubiktum; och vare säljare i övrigt förbjudet att utlämna varan på kärl, som visa sig vara otäta eller bristfälliga eller synbarligen är av icke ändamålsenlig beskaffenhet.
- d) Å varje kärl, vari eldfarlig olja av 1:sta klassen till köpare utlämnas skall förut (?) anbringas med tydliga bokstäver följande varning ”mycket eldfarlig vätska. Genom avdunstning därav bliver luften eldfångd”
- e) Tomma kärl, vari eldfarlig olja förvarats, skola, intill dess de bliva fullständigt renade, alltid hållas tillslutna.
- f) I varje lägenhet, där större eller mindre förråd av eldfarlig olja av vad slag som helst förvaras, skola finnas yllefilter eller presenningar eller erforderlig myckenhet lös jord eller sand, för att tjäna som eldsläckningsmedel vid möjligen inträffande eldfara.

§ 19

Om i särskilda fall och med hänseende till den våda för allmän eller enskild egendom, rättigheten att idka minuthandel med eldfarlig olja kan medföra, vederbörande polis- eller kommunalmyndighet i stad eller på landet anser försiktighetsmått, utöver de i föregående §§ 16, 16 och 18 stadgade, vara av nöden till förebyggande av eldfara, ankomme det på Vår Befallningshavare att, efter framställning i ämnet, utfärda de ytterligare ordningsföreskrifter, som för ändamålet prövas erforderliga.

§ 20

För enskilt hushålls, näringsidkares eller inrättnings förbrukning må på en gång förvaras i stad eller köping högst 20 kannor och på landet högst 100 kannor, dock att i sådant enskilt förråd eldfarlig olja av 1:a klassen icke må ingå till större myckenhet än 3 kannor i stad eller köping och 10 kannor på landet. De kärl, vari olja förvaras, skola vara täta och väl tillslutna samt, då de innehålla eldfarlig olja av 1:sta klassen till större myckenhet än 25 kannor, av metall förfärdigade.

Åstundar någon att för eget behov på en gång förvara större myckenhet eldfarlig olja, än nu sagts är, söke tillstånd därtill hos Vår Befallningshavare, som efter omständigheterna meddelar beslut, om och under vilka villkor sådant må tillåtas, dock att i intet fall enskilt förråd må överstiga 500 kannor och att däri en må ingå eldfarlig olja av första klassen till större myckenhet än 70 kannor.

Art V

Om försändning av eldfarliga oljor landvägen eller sjöledes

§ 21

I fråga om eldfarliga oljors transporterande å järnväg lände till efterrättelse vad därom särskilt stadgas.

§ 22

Mom 1. Vill någon, annorledes än å järnväg, från en ort till en annan landvägen fortskaffa eldfarlig olja i större myckenhet, än vartill enskilt förråd på landet må enligt § 20 utan särskilt tillstånd uppgå, skall iakttagas

- a) Att de kärl, som innehåller varan, skola vara av metall eller av trä med järnband samt täta och väl tillslutna, skolande varje kärl, som innehåller eldfarlig olja av 1:sta klassen, vara försett med sådan påskrift, som i § 18 punkten b) föreskrives
- b) Att å fordonet ej få läggas krut eller annat sprängämne;
- c) Att sändningen skall vara åtföljd av frakt- eller forsedel, upptagande avsändarens och mottagarens namn jämte bestämmelseorten samt uppgift på myckenheten av den försända varan och antalet av de kärl, vari den förvaras;
- d) Att något uppehåll icke må göras i stad eller köping, såvida ej polismyndigheten i orten därtill lämnat tillstånd, därvid tillika bör bestämmas huru kärnen skola under tiden vårdas
- e) Att, vid varans ankomst till bestämmelseorten, kärnen skola utan dröjsmål införas i det för deras mottagande avsedda förvaringsrum.

Mom 2. Å diligenser för resande ävensom å andra fordon av vad slag som helst, som begagnas för postverkets räkning, må eldfarlig olja icke försändas eller medföras

§ 23

Mom 1. I fråga om fortsakaffande av eldfarlig olja sjöledes till större myckenhet än 100 kannor av 1:sta klassen eller 1000 kannor av 2:dra klassen eller av båda slagen tillsammans 1000 kannor, varav högst 100 kannor av 1:sta klassen, skola, med iakttagande att varan alltid bör åtföljas av fraktsedel som upptar avsändarens och mottagarens namn, följande föreskrifter lända till efterrättelse;

- 1) I stad eller köping eller å lastageplats, varest eldfarlig olja skall i fartyg inlastas, åligger avsändaren att, innan varan nedföres till hamnen, hos hamnmyndigheten på stället eller, där sådan icke finnes, hos vederbörande polismyndighet skriftligen uppgiva, hus mycket av varan tillhör 1.sta eller 2.dra klassen, antalet kannor och kärl, som kola inlastas, samt namnet på fartyget och dess befälhavare eller förare ävensom att förete intyg av denne att från hans sida hinder icke möter för varans inlastning. Kärlen skola vara så beskaffade som i § 22 mom. 1 punkten a) sägs
- 2) Inlastning av varan må ej äga rum, förr än hamnmyndigheten på stället eller, där sådan myndighet ej finnes, vederbörande polismyndighet, anvisat lämplig plats, där inlastningen må företagas; skolande i övrigt de försiktighetsmått, bemälda myndighet till förekommande av eldfara finner nödigt föreskriva, ovägerligen åtlydas.
- 3) Vid inlastning av eldfarlig olja må ej på hamnkajen samtidigt uppläggas större förvaringskärl, eller uppläggandet därav äga rum å annan tid, än som genom hamnordning eller annorledes bestämmes, eller för särskilt fall av vederbörande hamn- eller polismyndighet tillåtes.
- 4) Efter slutad lastning, vilken bör vara fullbordad inom den av vederbörande hamn- eller polismyndighet bestämda tid, åligger fartygets befälhavare eller förare att med fartyget ofördröjligen avgå från hamn.
- 5) Vid utsegling från eller insegling i hamn, ävensom då fartyget föres genom kanal eller över redd, må ej utan nödtvång göras uppehåll, såvida ej vederbörande hamn- eller polismyndighet å stället sådant medgiver, i vilket fall plats för fartygets förläggande under tiden skall av vederbörande anvisas. Fartyg, vari inlastas eller som är lastat med eldfarlig olja av 1.sta klassen, skall i hamn eller skärgård samt på insjö, flod eller kanal städse å stormasten, eller, om ej fartyget har mast, å särskild å detsamma uppsatt stång av minst tio fots höjd, föra röd flagga. Utgöres fartygets last helt och håller eller till större delen av eldfarlig olja, skola, innan fartyget föres inom hamns eller kanals område, skeppsluckorna öppnas, så att de i lastrummen möjligen befintliga antändbara ångor må kunna fritt utströmma.
- 6) Vid ankomst till hamnområde, där lossning ska verkställas, och under avvaktan på vederbörandes myndighets anvisning av tilläggsplats, skall fartyget förläggas avsides från allmän farled, såvitt sådant kan ske, samt på lämpligt avstånd från annat fartyg och från boningshus.
- 7) Vid stad, köping eller lastageplats må ej läggas till med fartyget eller lossning företags, förrän efter anmälan hos vederbörande hamn- eller polismyndighet och tillika lämnad uppgift å myckenheten och beskaffenheten av den inlastade eldfarligen oljan tillåtelse därtill erhållits och tilläggnings- eller lossningsplats anvisats, varjämte iakttagas att fartyget, skall vara på sådant sätt förtöjt, att de må kunna genast från platsen avlägsnas
- 8) Är fartyget lastad med eldfarlig olja av 1.sta klassen, må, under det detsamma ligger förtöjt eller till ankars inom det stad, köping eller lastageplats tillhörande hamnområde, ej å fartyget rökas tobak, ej heller vare tillåtet att där tända eld, såvida icke vederbörande hamn- eller polismyndighet finn skäligt sådant medgiva. Undantag från sistberörda förbud äger dock rum i fråga om eldning under fartygets ångpanna ävensom beträffande signallanterna, som, enligt vad särskilt är stadgat, skall föras å fartyg, liggande till ankras på redd eller i farled.
- 9) Lossning av eldfarlig olja skall taga sin början, så fort ske kan efter fartygets ankomst till tilläggnings- eller lossningsplatsen, såvida ej anstånd därmed av vederbörande hamn- eller polismyndighet varder lämnat, samt skyndsamt fortsättas och fullbordas inom den av vederbörande bestämda tid. Ej må större antal fat samtidigt på hamnkajen

vara upplagt, än som genom hamnordning är bestämt, eller i särskilt fall av vederbörande medgives; och vare ovillkorligen förbjudit att låt kärl över natten kvarligga på hamnkajen.

- 10) Sedan lossningen verkställts, bör fartyget ordentligt renas från olja, som i lastrum eller på däck kan hava utrunnit, varvid oljan ej må pumpas ut i hamnen utan skall upphämtas och tillvaratagas i täta kärl. Ny last får icke i fartyget intagas, förr än efter undersökning i berörda hänseenden tillstånd därtill givits av vederbörande hamn- eller polismyndighet.
- 11) Å fartyg, som är lastat med eldfarlig olja, må ej medhavas krut till större myckenhet, än som för fartyget eget behov under resan oundgängligen erfordras; och vare ovillkorligen förbjudet att å sådant fartyg föra annat sprängämnen av vad slag som helst.
- 12) Vid fartygs utsegling från eller insegling till eller fart genom stad, köping eller lastageplats samt under det fartyget ligger förtöjt eller till ankars inom stad, köping eller lastageplats tillhörande hamnområde, ävensom i fråga om lossning därstädes av varan eller dennas förande inom samma område i båt eller på pråm, skall i övrigt lända tillföretättelse vad därom uti gällande hamnordning må vara stadgat eller av vederbörande i varje särskilt fall bestämt.

Mom 2. I lanthamn, varest ständig tullbevakning finnes, må lastning eller lossning av eldfarlig olja icke verkställas, förr än anmälan hos tullföreståndare skett; skola de särskilda föreskrifter, denna i berörda avseende eller för uppläggande av varan, intill dess den kan vidare föras, finna nödigt meddela, ovillkorligen åtlidas.

Mom 3. Med passagerarfartyg må eldfarlig olja av 1. sta klassen icke försändas. Vill resande för eget behov medföra dylik olja, må sådant av befälhavaren eller föraren kunna tillåtas under villkor, att den medförda myckenheten ej uppgår till mer än 3 kannor, och att de kärl, vari oljan förvaras, är täta och väl slutna samt, då de innehålla olja till större myckenhet än 25 kubiktum, blivit av metall förfärdigade; åliggande befälhavaren eller föraren att tillse, det nu stadgade villkor iakttages, samt att låta uppställa kärlden på fartyget övre däck. Dock ej i närheten av kök, ångpanna, skorsten eller rum å fartyg, där eld begagnas. På sätt nu är sagt, må dock i intet fall mer än 15 kannor eldfarlig olja av 1. sta klassen på en gång fortskaffas.

Art VI **Ansvarsbestämmelser**

§ 24

Mom 1. Idkar någon tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja utan att därtill, enligt § 5, vara berättigad, böte från och med tvåhundra till och med femhundra kronor och hava förbrutit den olovligen tillverkade varan.

Lag samma vare, om tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja företages innan, enligt vad i § 6 mom 1 och 2 är stadgat, besiktning å de till fabrik för sådan tillverkning eller raffinering hörande hos och lägenheter föregått och Vår Befallningshavande förklarar hinder mot fabriks sättande i verksamhet icke förekomma.

Mom 2. Om uti det fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja tillhörande magasin upplägges större myckenhet sådan olja, än Vår Befallningshavande medgivit, vare bot från och med tvåhundra till och med femhundra kronor, och skall i sådant fall vad utöver medgiven myckenhet blivit upplagt jämväl dömas förbrutet.

Mom 3. Därest, emot det i § 6 mom 3 stadgade förbud, i fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja förvaras annat brännbart eller eldfarligt ämne än sådant, som för varans åstadkommande är behövt, eller vidtages väsentlig förändring av fabriks huset eller annan till fabriken hörande lägenhet utan tillåtelse av Vår Befallningshavande, vare bot från och med ett hundra till och med femhundra kronor. Anmäles ej annan förändring, enligt vad stadgat är, eller hållas de till fabriken hörande byggnader och inrättningar ej i ordentligt skick; böte den felande från och med femtio till och med trehundra kronor. Varde anmärkta brister aj avhjälpna inom tid, som av Vår Befallningshavande förelägges,; vare bot från och med ett-hundra till och med femhundra kronor.

§ 25

För underlåtenhet att fullgöra vad §i § 7 finnes föreskrivet, var bot från och med etthundra till och med femhundra kronor.

Fortgår tillverkningen, oaktat Vår Befallningshavandes i anledning av gjord anmälan förklarar tillstånd därtill ej kunna meddelas, göra fabrikens ägare sig skyllig till det ansvar, som för olovlig tillverkning är uti § 24 bestämt. Lag samma vare, om någon, som enligt § 3, undfått tillåtelse att i mindre omfattning tillverkar eller raffinera eldfarlig olja, underlåter att iakttaga de vid sådan tillåtelse beviljande stadgade villkor och föreskrifter.

§ 26

Åsidosättes den i § 9 givna föreskrift; vare bot från och ett hundra till och med trehundra kronor.

§ 27

Om, i strid mot § 11 mom § och 2, upplagsplats eller magasin för förvarande av eldfarlig olja inrättas och begagnas utan därtill lämnad tillåtelse; vare den felande förfallen till det ansvar, som för olovlig tillverkning eller raffinering är uti § 24 bestämt. Därest uti tillåtet större eller mindre upplag eller sådant förråd, som i § 8 sägas, förvaras större myckenhet eldfarlig olja, än som i vardera fallet är högst medgiven; vara bot från och med tvåhundra till och med femhundra kronor; och skall vad utöver tillåten myckenhet innehavas jämväl dömas förbrutet.

§ 28

Underlåter den, som undfått tillåtelse att hålla större eller mindre upplag av eldfarlig olja, att ställa sig till efterrättelse någon av de föreskrifter, vilka i avseende å vård av varan innefattas uti §§ 12 och 13; straffas med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

§ 29

Mom 1. Idkar någon minuthandel med eldfarlig olja utan att därom förut göra anmälan p sätt i § 14 stadgas, eller på annat ställe, än som för sådant ändamål uppgivits; böte varje gång åtal sker, från och med femtio till och med två hundra kronor, varjämte den vara av nämnda slag, vilken av honom innehavs, skall dömas förbruten⁶.

Mom 2. Åsidosätter den, som i stadgad ordning sig anmält till idkande av minuthandel med eldfarlig olja, någon av de, i fråga om större eller mindre förråd av sådan vara och densammas vårdande, i 11 15, 16, 17 och 18 givna allmänna stadganden, eller de särskilda ordningsföreskrifter, vår Befallningshavande på grund av § 19 finner skäligt meddela; böte första gången från och med tjugotill och med två hundra kronor. Sker de oftare, böte från och med femtio till och med femhundra kronor och hava dessutom förverkat rättigheten att idka handel med eldfarlig olja. Uti nu sagda fall vad av varan utöver tillåtet förråd innehavs dömes förbrukat.

⁶ Mista rätten till, förlora

§ 30

Bryter någon emot vad i § 20 är stadgat angående enskilt förråd, böte från och med fem till och med tvåhundra kronor. Sak samma vara, om den, som undfått tillstånd att på en gång förvara större myckenhet eldfarlig olja. än som i allmänhet må i enskilt förråd ingå, underlåter att iaktta de för sådant tillstånd stadgade villkor.

§ 31

Åsidosätter i ett eller annat hänseende vad uti § 22 mom. 1 angående försändande av eldfarlig olja landvägen är stadgat; böte dem felande från och med femtio till och med tvåhundra kronor.

Bryter någon mot det i mom. 2 av samma § stadgade förbud, böte från och med tjugo till och med tvåhundra kronor.

§ 32

Om, vid försändning av eldfarlig olja sjöledes, avsändare eller varuägare underlåter att fullgöra vad i § 23 mom. 1 punkten 1 är föreskrivet, eller förfar i strid med vad i punkten 3 av samma moment stadgas, vare förfallen till böter från och med femtio till och med tvåhundra kronor.

För överträdelse av det i § 23 mom. 1 punkten 8 stadgade förbud, bötas från och med tjugo till och med tvåhundra kronor. Enahanda bot vare för den, som icke iakttager de särskilda föreskrifter, vederbörande tulltjänsteman, enligt samma § mo. 2, äger meddela.

Medför resande å fartyg eldfarlig olja utan att därom göra anmälan hos befälhavaren eller föraren, vare böter likaledes från och med tjugo till och med tvåhundra kronor.

Åsidosätter befälhavare eller förare av fartyg vad honom enligt § 23 åligger att iakttaga, straffas med böter från och med femtio till och med femhundra kronor.

§ 33

Söker någon genom oriktig uppgift eller förtigande av varans beskaffenhet få eldfarlig olja förd å ångfartyg, postfordon eller eljest medelst forsling landväg eller sjöledes, vare, där ej ansvar efter allmän lag följer, förfallen till böter från och med femtio till och med femhundra kronor, och skall i sådant fall varan jämväl dömas förbruten.

Art VII

Allmänna föreskrifter angående författningen efterlevnad och tillämpning

§ 34

Undersökning, huruvida en vätska skall jämligt §§ 1 och 2 anses eller behandlas såsom eldfarlig olja och i sådant fall räknas till dylik olja av 1.sta eller 2.klassen, skall verkställas av därtill förordnad kontrollant.

Våra Befallningshavande äga att, var inom sitt ämbetsområde, utse och förordna tillräckligt antal kontrollanter; och vare sålunda utsedd kontrollant berättigad att för verkställande av sådan undersökning, då den av behörig myndighet föreskrivits eller av allmän åklagare begäres, vinna inträde i fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja ävensom å ställe, där sådan vara, enligt vad denna förordning innehåller, finnes i upplag eller förråd.

Om förfarandet vid anställande av undersökning, varom här ovan förmäles, samt om kontrollants arvode och kostnadsersättning är särskilt stadgat.

§ 35

Allmän åklagare äga att vaka över efterlevnaden av denna förordning samt att i de fall, då eldfarlig olja är att anses som förbruten, beslag därå verkställa. Varder beslag verkställt, åligge beslagaren att ofördröjligen foga anstalt om varans förvarande på lämpligt sätt, intill dess frågan, huruvida varan är att såsom förbruten anses, blivit genom laga kraftvunnet beslut avgjort.

§ 36

Åtal för överträdelse av föreskrifterna i denna förordning böra vid allmän domstol anhängiggöras.

§ 37

Besvär över Vår Befallningshavandes beslut i frågor, som röra tillämpningen av denna förordning, kunna hos Oss i underdånighet anföras på sätt och i den ordning, som för fullföljande av besvär i ekonomi- och politimål är stadgat.

§ 38

Av de enligt denna förordning utgående böter och värdet av förbrutet dömt gods tillfalla åklagaren två tredjedelar och Kronan en tredjedel.

§ 39

Saknas tillgång till gäldande av de på grund av denna förordning ådöma böter, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

§ 40

I avseende å försändning för Kronans räkning av eldfarlig oljha och sådant ämnes uppläggande eller förvarande, gälle vad därom är eller kan varda särskilt föreskrivet.

§ 41

Från vad i §§ 4 och 11 stadgas angående anläggande av fabrik för tillverkning eller raffinering av eldfarlig olja eller av upplagsmagasin för sådant ämnens förvarande på visst avstånd från stads eller köpings planlagda område ävensom från annans egendom må undantag äga rum avseende fabrik eller magasin, som redan i behörig ordning tillkommit eller på grund av särskilt tillstånd användes för tillverkning eller raffinering eller förvarande av eldfarlig olja; skola vad denna förordning i övrigt innehåller rörande sådan fabriks eller sådant magasins inrättande jämväl i avseende å redan befintlig fabrik eller magasin träda i kraft den 1 juli 1876. De, som för närvarande idka minuthandel med eldfarlig olja, skola före nämnda dag därom göra anmälan, som i § 14 sägas; börande Våra Befallningshavande genom allmän kungörelse, var inom sitt ämbetsområde erinra.

§ 42

Denna förordning äger icke tillämpning på de förråd av eldfarlig olja, eter, kollodium, kolsvavla eller andra därmed jämförliga vätskor, vilka apotekare enligt särskilda stadganden bör för sitt yrkes utövande inneha.

§ 43

Av denna förordning bör å varje ställe, där eldfarlig olja tillverkas eller raffineras eller hålles i upplag eller förråd för minuthandel, ävensom å tull- och hamnplatser ett exemplar alltid vara anslaget

Det alle, som vederbör, hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera vissa hava Vi detta med Egen hand underskrivet och med Vårt Kongl. Sigill bekräfta låtit.

Stockholms Slott den 26 november 1875

OSCAR

(L.S.)

C.J Thyselius

Utgiven 22 december 1875

Omtryckt 1907

Avskrivet från originalet av Värmland Brandhistoriska Klubb juli 2015. Vissa små språkliga justeringar har skett. Förklaringar finns på några ord.